

**Вбивства на замовлення.
Історична довідка, правова
характеристика
кримінального
правопорушення,
попередження та розкриття,
правові позиції Верховного
Суду**

Протиправне позбавлення людини життя є не тільки порушенням основоположного права, але є протиправним караним діянням, тяжким кримінальним правопорушенням (злочином).

Серед найтяжчих злочинів, що пов'язані із позбавленням життя людини, виділяють умисні вбивства. Окремо серед них виділяються умисні вбивства, що скоєні на замовлення.

Пропоноване видання аналізує історичну, правову та криміналістичну характеристики такого злочину, як умисне вбивство на замовлення, актуальну судову практику, питання розслідування, розкриття та попередження цих небезпечних злочинів.

Цей матеріал стане в нагоді здобувачам юридичної освіти, їх викладачам, працівникам правоохоронних органів, органів правосуддя, іншим практикуючим правникам, а також широкому загалу вдумливих читачів.

ВБИВСТВА НА ЗАМОВЛЕННЯ

- ◆ **ІСТОРИЧНА ДОВІДКА**
- ◆ **ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА
КРИМІНАЛЬНОГО
ПРАВОПОРУШЕННЯ**
- ◆ **ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ТА РОЗКРИТТЯ**
- ◆ **ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ
ВЕРХОВНОГО СУДУ**

За загальною редакцією *Копотуна Ігоря Миколайовича*
доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України

Укладачі:

Данилевська Ю. О., Козяр Р. Я., Копотун І. М., Корецька В. В., Корецький О. П., Крамар Р. І., Назимко О. В., Петков В. П., Хмиз М. В.

В 23 **Вбивства на замовлення: історична довідка, правова характеристика кримінального правопорушення, попередження та розкриття, правові позиції Верховного Суду / За заг. ред. Копотуна І. М.** — Київ. ВД «Професіонал», 2024. — 438 с.

ISBN 978-611-01-3138-4

Протиправне позбавлення людини життя є не тільки порушенням основоположного права, але є протиправним караним діянням, тяжким кримінальним правопорушенням (злочином).

Серед найтяжчих злочинів, що пов'язані із позбавленням життя людини, виділяють умисні вбивства. Окремо серед них виділяються умисні вбивства, що скоєні на замовлення.

Пропоноване видання аналізує історичну, правову та криміналістичну характеристики такого злочину, як умисне вбивство на замовлення, актуальну судову практику, питання розслідування, розкриття та попередження цих небезпечних злочинів.

Цей матеріал стане в нагоді здобувачам юридичної освіти, їх викладачам, працівникам правоохоронних органів, органів правосуддя, іншим практикуючим правникам, а також широкому загалу вдумливих читачів.

ВСТУП

Право на життя в сучасному правовому сенсі належить до так званих прав першого покоління. Поряд з іншими правами цієї групи, право на життя має найбільшу цінність для людини і є передумовою всіх інших прав.

Покоління прав людини — це класифікація прав людини, відповідно до їх історичного розвитку. Традиційно, їх прийнято ділити на три покоління, але нині все частіше з'являються пропозиції щодо відокремлення четвертого покоління.

Право на життя як правова категорія є надзвичайно об'ємне поняття. Законодавство вводить цілу низку додаткових повноважень фізичної особи, об'єднуючи їх під загальним поняттям «право на життя». В сенсі приписів Конституції України можна визначити зміст права на життя, що включає:

по-перше, правомірну діяльність суб'єктів права (ніхто не може бути свавільно позбавлений життя, а праву на життя кореспондує обов'язок держави та інших суб'єктів права визнавати та не порушувати його);

по-друге, здійснення права на життя є реальною можливістю для людини вимагати від держави виконувати свій обов'язок — захищати життя людини (ця можливість реалізується через обов'язок держави криміналізувати вбивство та відмовитися від смертної кари як засобу кримінального покарання);

по-третє, кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (засобом реалізації цих конституційних положень є існування можливості необхідної оборони та крайньої необхідності).

У відповідності до приписів Цивільного кодексу України до **змісту права на життя відносяться такі елементи:**

заборона позбавлення життя фізичної особи;

захист свого життя і здоров'я та інших осіб від протиправних посягань не забороненими законом засобами;

неможливість проведення медичних, наукових та інших дослідів щодо неповнолітньої, недієздатної особи чи без її вільної згоди;

заборона задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя;

недозволеність стерилізації щодо неповнолітньої особи та особлива вимога щодо порядку стерилізації недієздатної особи;

визначений порядок проведення операцій по штучному перериванню вагітності, штучного запліднення та перенесення зародка в організм жінки.

До змісту групи права на власне життя можна віднести **право на захист життя та право на позбавлення життя іншої людини**.

До змісту права на власне життя входять можливість захисту власного життя від протиправних посягань (ч. 2 ст. 281 ЦК) та право на усунення загрози життю (ст. 282 ЦК), а також обов'язок забезпечення належного життєвого рівня, необхідного для підтримки біологічного життя людини (ст. 48 Конституції України).

До змісту права на позбавлення життя іншої особи входить надання такої можливості для захисту власного життя, а також життя іншої особи. У законодавстві не наведені випадки можливості позбавлення життя іншої особи, але достатній їх перелік становлять випадки захисту від протиправного посягання, здійснення законного затримання підозрюваної, обвинуваченої особи або підсудного, затримання або попередження втечі особи, яка на законних підставах перебуває під вартою, для припинення та ліквідації бунту, повстання, а також в умовах воєнного часу (під час ведення бойових дій). До цієї групи необхідно також віднести заборону активної та пасивної евтаназії (прохання фізичної особи про припинення її життя (ч. 4 ст. 281 ЦК України, ч. 3 ст. 52 Основ законодавства України про охорону здоров'я).

Протиправне позбавлення людини життя є не тільки порушенням основоположного права, але є протиправним караним діянням, тяжким кримінальним правопорушенням (злочином).

Серед найтяжчих злочинів, що пов'язані із позбавленням життя людини, виділяють **умисні вбивства**. Окремо серед них виділяються **умисні вбивства, що скоєні на замовлення**.

Замовні вбивства постійно супроводжують людство, з самої ранніх часів його історії. Цей вид злочину не обминув й нашу країну, ще починаючи з часів Київської Русі (у всякому разі про це відомо).

Охорона права на життя є одним з найважливіших завдань держави та кримінального законодавства України. **Виявлення та розслідування умисних вбивств, вчинених на замовлення**, є одним із найбільш важливих завдань правоохоронних органів.

З розвитком науково-технічних засобів злочинці вибирають все більш витончені способи вчинення злочинів, виявлення і розслідування яких вимагає від слідчого високого професіоналізму, знання та вміння застосування на практиці новітніх досягнень науки криміналістики.

Пропоноване видання аналізує історичну, правову та криміналістичну характеристики такого злочину, як умисне вбивство на замовлення, актуальну судову практику, питання розслідування, розкриття та попередження цих небезпечних злочинів.

Цей матеріал стане в нагоді здобувачам юридичної освіти, їх викладачам, працівникам правоохоронних органів, органів правосуддя, іншим практикуючим правникам, а також широкому загалу вдумливих читачів.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ УМИСНИХ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ

Якщо не пірнати у сиву давнину часів Київської Русі, а обмежитися часом розвитку сучасних суспільно-економічних відносин, тобто період з кінця XIX століття і понині, то весь цей час вбивства на замовлення супроводжують історію людства. Винятків немає — умисні вбивства на замовлення були скрізь і завжди. Хоча їх скоєння впродовж цих років мало різні цілі і причинні мотиви.

Характерно, що саме у кінці XIX століття і початку XX замовне вбивство стає не лише розповсюдженим явищем, воно набуває ознак спеціалізації, професійних рис. Так саме в цей час на Сицилії замовне вбивство вперше стає злочинною спеціальністю. Сицилійська мафія одержала назву «Товариство честі». Право винесення смертного вироку належало голові мафіозної «сім'ї». Засудженого до смерті вбивали не «всліпу», а заздалегідь попередивши.

Тож майже одночасно ця злочинна організація пересікла океан і осіла у США. На початку 30-х років XX століття була створена організація професійних кілерів — «Murder Corporated» («Корпорація вбивств»). За 10 років свого існування вона вчинила — лише по офіційним даним — біля тисячі замовних вбивств. При цьому жоден мафіозний керівник не мав права вчиняти кару самостійно. Аби знищити ту чи іншу людину, йому необхідно було подати «заяву» до корпорації, оплатити «послугу» і чекати виконання вироку. Більшість тогочасних вбивств на замовлення у США не були розкриті.

Що стосується нашого нещодавнього минулого та сьогодення, то в Україні до 90-х років XX століття умисні вбивства на замовлення були рідкісним явищем, вчинялися переважно на побуто-

вому ґрунті та практично не відрізнялися від звичайних вбивств. Результативність їх розкриття була достатньо високою.

З початком 90-х років і до нашого часу, зміни у соціально-економічному стані суспільства починають впливати як на структуру явища злочинному середовищі в цілому, так й на окремі види злочинів.

Однією з основних відмінностей умисних вбивств, вчинених на замовлення, стає зміна у їх мотивації. У більшості випадків вона пов'язана з фізичним усуненням комерційних чи політичних конкурентів, злочинних авторитетів та інших осіб, які стоять на шляху досягнення особистої вигоди.

Відповідно холодна зброя (ніж, сокира) поступається вогнепальній зброї та вибухівці, вбивства частіше за все вчиняються найманцями-професіоналами (кілерами), для яких зазначене стало «роботою». Така ситуація спричиняє постановку виконання умисних вбивств на замовлення на «потік».

Також, спостерігається тенденція до гендерних змін. Справа в тому, що за усталеною традицією вбивства на замовлення були суто «чоловічими» злочинами. Сучасність призводить до зростання участі жінок у цьому виді злочину, в основному у ролі організатора та підбурювача (про це більш докладно у подальших матеріалах).

У більшості індустріально розвинених країн Європи та Північної Америки кількість замовлених убивств становить зовсім невеликий відсоток загальної кількості вбивств. Наприклад, в Австралії з початку 2000-х років цей показник був 2 %, у Шотландії 5 %.

Значно вищий цей показник у країнах колишнього СРСР і, відповідно в Україні. Так, фахівці стверджують, що кожне десяте вбивство в Україні — замовлене. Основні причини замовних вбивств в нашій країні — це вбивства підприємців і лідерів кримінальних угруповань (50 % і 30 % відповідно). За останніми дослідженнями, вартість замовленого вбивства в Україні коливається від \$1000 (21 %) до \$5000 (38 %). Професійно виконані вбивства становлять невеликий відсоток, від 3 % до 7 %, і їхня вартість коливається від \$50 000 до \$200 000. Також за даними правоохоронних органів більшість замовлених убивств (83 %) виконується людьми молодшого віку, до 35 років, і тільки 17 % убивць — люди старшого віку.

Найбільш відомі кілери, що **скоїли свої злочини в Україні**:

Аслан Дикаев — вбивця міліціонерів. Уродженець Волгограду. 30 вересня 2011 року розстріляв міліціонерів на Одеській трасі (двоє вбито, четверо поранені). Закінчив кілер у ситлі кіношних бойовиків — був розстріляний спецпризначенцями підрозділу «Корд» у приватному готелі під Одесою. Похований у Грозному.

Артур Сушко — ватажок львівських кілерів. Цьому злочинцю приписують організацію банди професійних кілерів, що вбивали комерсантів у Львівській, Рівненській та Тернопільській областях. За даними ГПУ, на обвинувачення було висунуто 31 особи: в десяти вбивствах, п'яти замахів та 32-х розбійних нападах. Сам організатор Артур Сушко 16 вересня 2003 року у Львові вбив двох бійців спецпідрозділу УБОЗ «Сокіл», які намагались його затримати на території школи. Сушко затримали в Львові тільки в грудні 2003. Пройшло вже 14 років, Артур Сушко отримав довічне ув'язнення, але точку у справі першого кілера Львову досі не поставлено, а сам фігурант ще в стінах Львівського СІЗО.

Андрій Марчук — один із найодіозніших і відоміших у правоохоронних органах сучасної України. За свої 30 років (на 2017 р.) проходив службу в спецпідрозділах майже всіх відомих силових відомств країни: ВВ МВС (с/п «Скорпіон»), СБУ (ГШР), управління державної охорони (с/п «Блискавка»; відомо навіть, що був в особистій охороні М. Азарова), НГ (РВП загін снайперів), неодноразово брав участь у спецопераціях у зоні проведення АТО на Донбасі.

Підозрюється в виконанні замовних вбивств в Києві пострілом у потилицю директора готельного комплексу «Феофанія» Національної академії наук Юрія Фоміна. Вбивство сталося, коли Фомін ішов з дому на автостоянку.

26 лютого селищного голови Сімеїзу, члена Партії регіонів Кирила Костенка розстрілявши поруч із будівлею Сімеїзької селищної ради.

Слідчі ГПУ підозрюють що Марчук 17 вересня 2015 року виконав замовне вбивство президента ПАТ АКБ «Аркада» Сущева С.О., попередньо виманивши його до Львівської області, де розстріляв його з невстановленої слідством зброї зробленої імовірно на замовлення. Нині Марчук з вересня 2015 року знаходиться під вартою в стінах Львівського СІЗО.

Вадим Болотських. Член угруповання донбаських кілерів Євгенія Кушніра. Кличка — Москвич. Найвідоміша жертва — нардеп Щербань, який із дружиною розстріляний 3 березня 1996 року в донецькому аеропорту. У листопаді 2011 року заступник генпрокурора Ренат Кузьмин висунув таку версію — гроші за вбивство Щербаня поступили кілерам з офшорних рахунків Юлії Тимошенко.

Георгій Суворін. Вбивства здійснював у період 90-х років. Найвідоміша мішень — брат відомого київського «авторитета» і тренера збірної України з боротьби Бориса Савлохова — Теймураз. На суді Суворін заявив, що більшість вбивств виконав з особистої ненависті до кавказців і тільки частину за винагороду. За **18 вбивств** отримав довічне ув'язнення.

Як вже було зауважене, **політичні вбивства та вбивства кримінальних «авторитетів»** переважають серед замовних вбивств в сучасній Україні. Далі коротко про такі резонансні вбивства.

Михайло Бойчишин. За великим рахунком це не є вбивство на замовлення як таке. Слідство так й не встановило навіть факту смерті відомого політика. Якщо роботу правоохоронних структур в цьому випадку можна назвати слідством. На цвинтарі села Чемеринці на Львівщині стоїть кенотаф (символічна могила, в якій немає небіжчика) Михайла Бойчишина, голови секретаріату Народного руху. Він зник у січні 1994 року.

Якщо В'ячеслав Чорновіл був серцем найбільшої націонал-демократичної партії 1990-х, то Бойчишин був її мізками — відповідав за стратегію, фінанси та всю організаційну роботу.

О восьмій вечора 15 січня 1994 року Михайло Бойчишин вийшов зі столичного офісу НРУ і більше не повернувся. Через три з половиною години на офіс напали двоє невідомих: погрожуючи пістолетом, вони увірвалися всередину, однак були зупинені. Перед нападом чоловіки цікавилися в охоронця, чи на місці Михайло Бойчишин.

Зникнення Бойчишина фактично паралізувало НРУ напередодні парламентських і президентських виборів 1994 року. У рухівському середовищі досі впевнені: якби не це, партія мала б цілковито інший результат — і на парламентських, і на президентських. Також НРУ після Бойчишина став усе менше уваги приділяти економічним питанням (прихильником чого був

зниклий голова секретаріату). Партія зосередилася на гуманітарній політиці, віддавши економіку комуністам і вихідцям з Дніпра і Донецька.

Слідство у справі про зникнення Бойчишина велося вкрай недбало і результатів не дало.

В'ячеслав Чорновіл. «Автокатастрофа, яка сталася 25 березня на трасі Бориспіль–Золотоноша, поклала край цілій епосі. Епосі націонал-демократичного романтизму. Епосі нездійсненої української мрії», — написала після загибелі В'ячеслава Чорновола 25 березня 1999 року газета «Дзеркало Тижня».

Станом на 1999 рік Народний рух, здавалося, виходив на пік популярності після спаду в середині 1990-х. На парламентських виборах 1998 року партія взяла майже 10% голосів, посівши друге місце після Компартії. У мажоритарних округах теж другий результат — 14 мандатів.

Проте президентська кампанія 1999 року почалася з розколу: частина рухівської «еліти» на чолі з Юрієм Костенком виступила проти В'ячеслава Чорновола, звинувативши його в авторитаризмі. Розкольники провели два альтернативні з'їзди партії, на яких обрали своїх голів політсили — Юрія Костенка та Богдана Бойка.

Щоб погасити конфлікт, Чорновіл їздив регіонами, комунікував з осередками, представляв їм кандидата у президенти від НРУ — ексміністра закордонних справ Геннадія Удовенка.

Дорогою з Кропивницького (тоді Кіровоград) авто, у якому їхав В'ячеслав Чорновіл, під Борисполем влетіло в зерновоз, який розвертався просто на трасі.

Міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко вранці 26 березня, коли на місці аварії ще працювали експерти, заявив: єдина версія для слідства — це випадкова аварія.

МВС одразу почало розвивати справу так, щоб звинуватити у ДТП водія Чорновола Павлова, який також загинув. Соратник Чорновола по Руху, колишній слідчий МВС Микола Степаненко розпочав власне розслідування. І відразу натрапив на кілька нестикувань з офіційною версією.

За понад 20 років цю справу відкривали і закривали не раз. Вона обросла міфами, але жоден із них не був підтверджений.

У 2009 році народні депутати Ярослав Кендзьор та Іван Стойко, посилаючись на дані свідків, заявили, що Чорновіл і Павлов після аварії були живі, але потім їх убили. Нібито на голові в за-

гиблих були сліди від ударів кастетом. У 2011 році прокуратура провела ексгумацію тіл Чорновола і його водія. Пізніше у відомстві заявили, що під час експертизи травм, не пов'язаних з аварією, не виявили.

Трагічна смерть В'ячеслава Чорновола остаточно підкосила НРУ, який з потужної політичної партії поступово перетворився на сателіта спочатку «Нашої України», потім «Батьківщини» і, зрештою, відійшов на маргінес. Відсутність Чорновола серед кандидатів у президенти (чи просто як фактора у виборчих перегонах) суттєво спростила Леонідові Кучмі шлях до другого терміну.

Євген Щербань. «Если когда-нибудь меня убьют, это будет чисто политическое убийство», — ці слова з інтерв'ю Євгена Щербаня газеті «Голос України» якнайточніше ілюструють долю головного політика Донбасу початку 1990-х.

Євген Щербань, виходець з багатодітної сім'ї, до початку 1990-х двадцять років пропрацював на шахті. Бізнесом почав займатись у 1988-му — яблуневими садами у Волноваському районі. Потім відкрив придорожнє кафе, а згодом створив корпорацію «Атон», яка займалася майже всім: металургією, сільським господарством, банківською справою, будівництвом, торгівлею бензином, медикаментами, автомобілями тощо.

У 1994-му став депутатом Верховної Ради. У 1995-му Щербань разом з Віталієм Гайдуком створив Індустріальний союз Донбасу. Ця корпорація постачала газ на металургійні заводи регіону та була посередником під час продажу їхньої продукції, а згодом — власником металургійних активів.

Пропорційно стрімкому розвитку бізнесу Щербаня росли його політичні амбіції. Це призвело до конфлікту з дніпровським кланом на чолі з тодішнім прем'єр-міністром України Павлом Лазаренком.

Наприкінці жовтня Євген Щербань з дружиною полетів до Росії — на святкування річниці весілля Йосипа Кобзона. І саме після повернення з Москви 3 листопада о 12 годині, 9 хвилин Євгена Щербаня разом з дружиною розстріляли просто на злітній смугі Донецького аеропорту.

«Коли на трап ступив Євген Щербань, троє невідомих (двоє з яких були одягнені у форму авіаторів і перебували поблизу літака) відкрили по Євгену Щербаню стрільбу з автоматичної зброї з-під крила літака. Щербань та авіатехнік літака Анатолій Галич загинули на місці. Надія Щербань, дружина депутата-підприємця,

від отриманих поранень померла в обласній лікарні», — писала газета «День» 5 листопада 1996 року.

За словами друзів Щербаня, він знав про підготовку замаху, навіть звертався з цього приводу в МВС.

В інтерв'ю тижневику «Бизнес-Донбасс» звинуватив Павла Лазаренка в тиску на свій бізнес.

Слідство встановило, що до цього вбивства причепна знаменіта банда Кушніра. У підготовці злочину брало участь щонайменше десять осіб, убивство скоїли двоє — Вадим Болотських і Геннадій Зангеліді.

Посередником між замовником вбивства і Кушніром, за офіційною версією, був дніпропетровський кримінальний авторитет Олександр Мільченко на прізвисько «Матрос», який підтримував близькі стосунки з бізнес-партнером і радником експрем'єра Павла Лазаренка Петром Кириченком. Мільченко помер у 1997 році за загадкових обставин.

Болотських зізнався, що це він убив Щербаня. Усіх інших, за його словами, застрелив його напарник. Зангеліді і водій убивць до суду не дожили.

У 2012 році син Євгена Щербаня Руслан, який у момент замаху встиг сховатися за автомобілем, звинуватив Павла Лазаренка та Юлію Тимошенко в тому, що вони нібито замовили вбивство його батька. Наступного, 2013 року генпрокурор часів Януковича *Віктор Пшонка* звинуватив Тимошенко і Лазаренка в цьому та назвав суму — майже три мільйона доларів. Справа розсипалася в суді. У 2015 році генпрокурор Віктор Шокін заявив, що перед своєю втечею з України Пшонка знищив частину матеріалів справи Щербаня разом з елементами деяких справ Юлії Тимошенко.

Смерть Євгена Щербаня сильно загальмувала «донецький клан» у політичному сенсі — вони змогли прийти до влади в країні лише через 14 років.

Ахать Брагін. Бізнесмен та кримінальний «авторитет» з Донецька Ахать Брагін, відомий більше як «Алік Грек» не любив публічності, однак час від часу давав інтерв'ю, в основному про футбол. Саме про футбол і підсилення донецького «Шахтаря» була остання розмова Брагіна з газетою «Донецкие новости», що належала фірмі «Люкс», керівником якої і був Алік Грек.

У першій половині 1990-х років у Донецьку діяло кілька десятків банд. Але Брагін зайняв ключові позиції, «рішав питання» з

найбагатшими представниками місцевого бізнесу, зокрема, Янушем Кранцем (луганський бізнесмен, був застрелений у 1992-му, за однією з версій, через конфлікт з Брагіним та Євгеном Щербанем).

1994 року Брагін став президентом футбольного клубу «Шахтар». Того самого року у славнозвісному тепер селі Піски автомобіль Брагіна розстріляли невідомі. Загалом на життя бізнесмена зазіхали щонайменше п'ять разів.

15 жовтня більшість соратників Ахатя Брагіна були на концерті Любові Успенської (російської виконавиці шансону, — LB.ua), сам він поїхав на матч «Шахтар» — «Таврія». О 17:06 на трибуні для віпів стався вибух. Загинули Ахать Брагін і шість його охоронців.

«Ні Януковича, який був заступником губернатора, ні Рибакка — мера Донецька, ні Ахметова не було, — згадував в інтерв'ю LB.ua Юрій Луценко. — Брагіна впізнали тільки по руці з годинником — її відірвало й відкинуло на якусь відстань. Більше нічого не залишилося від нього. Тут варто згадати, що Брагін дійшов у своїй вседозволеності до того, що попросив купити йому «Стінгер», збирався вбити літак, на якому летітиме Щербань».

Газета «Дзеркало тижня» у статті «Взрив, потрясший всю страну» запропонувала чотири версії вбивства: це справа рук чеченських або ж грузинських угруповань, з якими конкурував Брагін; наслідок протистояння з дніпропетровським кланом, який прагнув установити контроль над Донецьким регіоном; дії українських правоохоронців, які вирішили так боротися з криміналом.

Згодом слідство встановило, що в убивстві Брагіна винувата банда луганського авторитета Ігоря Кушніра. Майже всі її члени загинули наприкінці 1990-х, до суду дожили лише двоє — громадянин РФ, кілер Вадим Болотських (убивця Євгена Щербаня, засуджений у 2003 році до дорічного ув'язнення, відбував покарання в Луганській області, утік після штурму колонії бойовиками) і міліціонер з Донецька В'ячеслав Сіненко. Обоє затримали та судили у середині 2000-х.

Замовників убивства так і не було знайдено.

Смерть Ахатя Брагіна призвела до низки кланових війн на Донбасі. Президентом «Шахтаря» став Рінат Ахметов, який перетворив клуб на один з найуспішніших у Східній Європі. Сам він

роками очолює список найбагатших українців і є одним з найвідоміших сучасників-вихідців з Донбасу.

Вадим Гетьман. «Якби Гетьмана не було, його треба було б придумати», — такі слова були надруковані в газеті «День» за тиждень до вбивства голови Біржового комітету Української міжбанківської валютної біржі, першого голови НБУ Вадима Гетьмана. Він був творцем фінансової системи України та автором перших економічних реформа. Також депутатом парламенту перших двох скликань.

Його смерть стала справжнім шоком для країни.

22 квітня 1998 року Вадим Гетьман повертався додому. О 20:12 він увійшов у свій будинок по вулиці Суворова, 13. Убивця зайшов у ліфт разом з ним.

«Було зроблено шість пострілів (два мимо, три в живіт, останній — контрольний постріл у голову за ліве вухо). Знаряддя вбивства — пістолет ТТ... За неофіційними даними, більш як п'ять свідків бачили молоду жінку, приблизно 160—170 см зросту, темне волосся, одягнену в чорне... Слідство розглядає версію, згідно з якою жінка в чорному і була кілером. Двоє чоловіків навіть їхали з мертвим Гетьманом у ліфті. Вони не викликали міліцію, вирішивши, що «чоловік п'яний». Слідство долучає до справи єдиний доказ — гудзик від жіночого одягу, — котрий підтверджує підозри про те, що «діяла» саме жінка», — писала газета «День» 24 квітня 1998 року.

Серед версій називали спробу перерозподілу фінансового ринку України, на який мала значний вплив група Вадима Гетьмана, конфлікт навколо виборів (Гетьман боровся за округ з чинним міністром у справах преси та інформації Михайлом Онуфрійчуком). Голова НБУ Віктор Ющенко в коментарі «Дзеркалу Тижня» назвав вбивство політично вмотивованим.

Убивцю Гетьмана затримали лише 2001 року, причому випадково — через бійку в одному з барів Луганська. Ним виявився такий собі Сергій Кулев. Убивця для скоєння злочину вдягнув жіночу перуку та наніс макіяж, щоб заплутати слідство. Кілер виконував завдання не один, а зі спілником Степаном Ільченком.

Кулев теж входив у банду Кушніра, а замовлення на вбивство Гетьмана отримав ще від одного члена цього угруповання — Валерія Пушнякова. Посилаючись на інформацію, отриману від Пушнякова, Кулев повідомив, що за вбивствами Щербаня і Геть-

З М І С Т

<i>ВСТУП</i>	3
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ УМИСНИХ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ . . .	6
ОСНОВНІ ПРАВОВІ ТА КРИМІНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УМИСНИХ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ	24
Склад кримінального правопорушення у вигляді умисного вбивства на замовлення	25
Криміналістична характеристика вбивств на замовлення	35
РОЗСДІДУВАННЯ, РОЗКРИТТЯ, ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ	43
Запобігання вбивствам на замовлення	50
ОСНОВНА НОРМАТИВНА БАЗА	53
СУДОВА ПРАКТИКА ЩОДО ВЧИНЕННЯ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ	82
ВИРОКИ СУДІВ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ	323

Укладачі:

Данилевська Юлія Олександрівна — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, завідувач докторантури, Донецький державний університет внутрішніх справ;

Козяр Роман Якович — кандидат юридичних наук, співробітник Служби безпеки України;

Копотун Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням, Донецький державний університет внутрішніх справ;

Корецька Вікторія Віталіївна — кандидат юридичних наук, суддя, Ківерцівський районний суд Волинської області;

Корецький Олег Павлович — кандидат юридичних наук, військовослужбовець, Збройні Сили України;

Крамар Руслана Іванівна — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права і процесу, фінансового та інформаційного права, Львівський університет бізнесу та права;

Назимко Олена Вікторівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права, Донецький державний університет внутрішніх справ;

Петков Валерій Петрович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням, Донецький державний університету внутрішніх справ;

Хмиз Мар'яна Василівна — доктор філософії в галузі права, доцент, доцент кафедри економіко-правових дисциплін, Львівський університет бізнесу та права.

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Укладачі:

Данилевська Ю. О., Козяр Р. Я., Копотун І. М.,
Корецька В. В., Корецький О. П., Крамар Р. І.,
Назимко О. В., Петков В. П., Хмиз М. В.

В Б И В С Т В А НА ЗАМОВЛЕННЯ:

- ІСТОРИЧНА ДОВІДКА
- ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ
- ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РОЗКРИТТЯ
- ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕРХОВНОГО СУДУ

За загальною редакцією *Копотуна Ігоря Миколайовича*
доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ Видавничий дім «Професіонал»

Підписано до друку 15.04.2024. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 27,35.

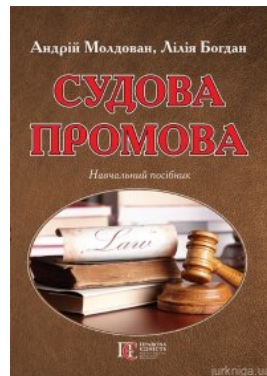
ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1533

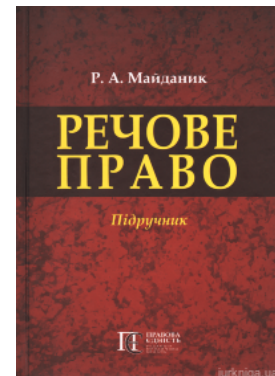
Книги, які можуть вас зацікавити



Ваш адвокат при ДТП



Судова промова



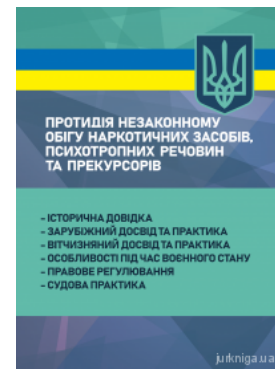
Речове право:
підручник



Римський Статут
Міжнародного
кримінального суду.
Алерта



Правопорушення в
бюджетній сфері
України: протидія,
розслідування,
відповідальність,
правова
характеристика
правопорушень,
актуальна судова...



Протидія незаконному
обігу наркотичних
засобів, психотропних
речовин та
прекурсорів: протидія,
розслідування,
відповідальність,
правова...

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес



[Перейти на сайт](#) →